

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 213-01/13-3/
Ljubljana, 22. 5. 2013

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09 in 101/10), pripravila naslednje

P O R O Č I L O

k predstavitvi problematike požarne varnosti na vozilih s konkretnimi rešitvami

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj se je na 5. seji 20. maja 2013 seznanila s problematiko požarne varnosti na vozilih s konkretnimi rešitvami.

Člani komisije so se seznanili z gradivom o avtomatsko – ročnih gasilskih sistemih, ki ga je pripravilo podjetje Argas d.o.o.

Jože Stopar iz podjetja Argas, ki se ukvarja s protipožarnimi sistemi, je lastnik patenta za avtomatsko – ročno gašenje vozil. S problematiko požarne varnosti oziroma iskanjem rešitev za preprečitev škode ter žrtev požara se je začel ukvarjati leta 2005, ko je na Poljanskem klancu v prometni nesreči v gorečih avtomobilih umrlo 8 oseb. Pobudo za spremembo zakonodaje, ki bi določila obvezno uporabo avtomatsko-ročnih gasilnih sistemov v vozilih je naslovil na takratno Ministrstvo za promet oz. sedanje Ministrstvo za infrastrukturo in prostor in zaradi dodatnih delovnih mest tudi na Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, vendar ni bilo posluha.

Za požar potrebujemo kisik, gorljivo snov in izvor (povzročitelj požara), kar je prisotno v vseh vozilih, ki so zaradi tega potencialno požarno nevarna. Po podatkih sistema Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje za poročanje o nesrečah in intervencijah (v nadaljevanju: SPIN) letno v Sloveniji zgori 400 – 450 vozil. Zaradi požarov nastaja škoda na infrastrukturi (npr. zaradi požara tovornega vozila je v predoru Trojane nastala škoda v višini cca 300.000 evrov) in logistiki (tovorna vozila morajo stati v koloni in zato roba ne pride pravočasno na cilj) – v nekaterih evropskih državah že izplačujejo nadomestilo za t.i. stojne ure, kar se lahko zgodi tudi v Sloveniji. K temu je treba dodati še stroške reševalnih akcij, prav tako ne smemo zanemariti vpliva na zdravje ljudi.

Člane komisije je seznanil, da so mu na ministrstvu, pristojnem za promet, ob predstavitvi avtomatsko-ročnega gasilnega sistema povedali, da bi bilo treba pred morebitno spremembo zakonodaje na tem področju narediti strokovno analizo, za

katero pa nimajo zagotovljenih sredstev. Zaradi navedenega projekt avtomatsko – ročnega gasilnega sistema ni možno realizirati, čeprav bi to po njegovem mnenju imel pozitiven vpliv na varnost v cestnem prometu in ekologijo ter bi prinesel nova delovna mesta. Na vprašanje, kakšna analiza je potrebna in koliko sredstev bi za to potrebovali, ni nikoli dobil odgovora s strani resornega ministrstva, hkrati pa je poudaril, da je bila analiza opravljena na Ministrstvu za obrambo – Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, in sicer se podatki zbirajo v sistemu SPIN (število požarov, stroški intervencije, gmotna škoda, število mrtvih in poškodovanih).

Zakon o varstvu pred požarom ureja sistem varstva pred požarom. V skladu z zakonodajo je namestitev ročnega aparata za gašenje požara obvezna le v gospodarskih vozilih (tovarna vozila in vozila za prevoz oseb), pri čemer pa ni določeno, kakšno gasilo se uporablja v gasilnem aparatu. Zelo pomembno namreč je, kakšno vrsto gasila imamo v gasilnem aparatu: gasilni aparat na ABC prah se uporablja za gašenje začetnih požarov, v nadaljevanju, ko se talijo kovine, se uporablja gasilni aparat na D prah. Glede na to, da je pri gašenju požara zelo pomembna časovna komponenta, je vprašanje, ali je ročni aparat za gašenje požara dovolj učinkovit oziroma hiter. V primerjavi z ročnim in avtomatskim gasilnim aparatom (vgrajen v dirkalnikih) pa avtomatsko – ročni gasilni aparat avtomatsko detektira in pogasi požar v njegovi začetni fazi (v 7 sekundah), zaradi česar ni velike škode, poleg tega nima zunanjih komponent (senzorji, požarne centrale, itd.). Ta sistem se lahko uporabi tudi kot ročni gasilni aparat za gašenje drugih delov vozila, požara v naravi ali za pomoč drugih udeležencev v prometu, katerim se je vnelo vozilo. Nadalje je sistem možno enostavno naknadno vgraditi v vozilo, deluje enostavno in učinkovito (termomehansko), je cenovno ugoden v primerjavi s podobnimi sistemi. V primerjavi z Nemčijo, kjer je v prometu cca 50 milijonov vozil in bi zaradi tega obvezna vgradnja avtomatsko – ročnega gasilnega aparata sistema za avtomatsko gašenje v vseh vozilih pomenila prevelik logističen zalogaj, bi lahko v Sloveniji v enem letu opremili vsa vozila z njihovim sistemom za gašenje, pri čemer bi ta projekt prinesel 1.400 novih delovnih mest. Želi si, da bi na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, kjer se vsakodnevno soočajo z različnimi projekti, ki prinašajo nova delovna mesta, naredili analizo teh projektov in njihovo uresničljivost.

Pojasnil je, da je trenutno cena avtomatsko – ročnega gasilnega sistema, vključno z vgradnjo, cca. 160 evrov, pri čemer so potekali pogovori z zavarovalnico ERGO, ki je pripravljena participirati del stroška, tako da bi bila cena cca. 100 evrov. Po njegovem mnenju je to malo, tudi to v primerjavi s t.i. eCall sistemom, ki bo od leta 2015 v državah članicah EU obvezen. Gre za pasiven sistem zaščite, ki pa ne zagotavlja, da bo nekdo dejansko zavarovan.

V zvezi s predlogom Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, da naj svoj produkt ponudi na trgu, je pojasnil, da bi bila izvedba projekta v tem primeru vprašljiva, ker bi ljudem, ki varnost zanemarjajo, to predstavljalo nepotreben strošek. Zaradi tega si prizadeva za spremembo zakonodaje, da bi bil avtomatsko – ročni gasilni sistem del obvezne opreme vozil v cestnem prometu, katerega osnovni cilj je varovanje človeških življenj.

Ob robu te predstavitve je opozoril na neustrezen odnos predstavnikov pristojnih državnih organov do inovatorjev, ki nimajo podpore.

Mojca Zupan z Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje je pojasnila, da 27. člen Zakona o varstvu pred požarom nalaga pristojnim ministrstvom, da na svojem delovnem področju (prostorsko načrtovanje, graditev objektov, ravnanje s požarno nevarnimi snovmi, promet, naravno okolje) določijo ukrepe varstva pred požarom. Podatki sistema SPIN so alarmantni, vendar je najprej treba narediti analizo o vzrokih in posledicah požarov ter kje so vzroki za nastale žrtve, kar pa sami statistični podatki SPIN-a ne povedo. V kolikor bi se država odločila za obvezno uporabo avtomatsko – ročnega gasilnega sistema v vozilih, se bo njihovo ministrstvo v skladu s pristojnostmi vključilo z izvajanjem preventivnih in organizacijskih ukrepov varstva pred požarom.

Ministrstvo za obrambo je uredilo področje opremljenosti objektov z gasilniki, in sicer s Pravilnikom o izbiri in namestitvi gasilnih aparatov, ki določa minimalne zahteve (kriteriji za učinkovitost gašenja in izbira ustreznega gasilnika glede na pričakovani razred požara) za opremljenost stavb z gasilnimi aparati. Na podlagi navedenega pravilnika morajo gasilni aparati izpolnjevati standard SIST EN 3, ki med drugim določa preizkusne požare na gasilnikih za razred A (trdne snovi) in B (tekočine), na podlagi njih pa se določa učinkovitost gašenja. Poleg tega obstaja predpis, ki določa pregledovanje in preizkušanje gasilnikov. Dodatno je treba upoštevati tudi direktive, med drugim Pressure Equipment Directive, Entry standarde, Direktivo o storitvah na notranjem trgu, itd. V zvezi s tem, da naj uporabniki ne bi znali uporabljati gasilnikov, je poudarila, da se na ministrstvu zavedajo pomena ozaveščanja ljudi o gašenju začetnega požara, zato so pred leti organizirali obsežno akcijo ozaveščanja prebivalcev o uporabi gasilnikov v okviru meseca požarne varnosti, prav tako je pravilno gašenje začetnega požara v objektih in vozilih tema letošnje akcije, ki je namenjena različnim ciljnim skupinam.

Tomaž Svetina z Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa je pojasnil, da poznajo obravnavano problematiko, pri čemer se strinja s predstavnico Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, da je treba pred morebitno spremembo zakonodaje narediti analizo o stanju, ki bi narekovala morebitno obvezno namestitev navedenih gasilnikov v vseh vozilih. To pomeni, da moramo vedeti, kaj so vzroki požarov, kakšna je uspešnost požarov z različnimi gasilniki. Njihova agencija bi lahko odigrala pomembno vlogo pri osveščanju voznikov o pravilnem gašenju požara v okviru tehničnih pregledov in šole vožnje, kar že izvajajo v okviru programov za večjo varnost v prometu. Pri uvajanju morebitnih sprememb na področju požarne varnosti se je treba zgledovati tudi po drugih državah.

Vilislav Nastran, podjetje VGS d. o. o., meni, da bi bila s strokovnega vidika potrebna obvezna opremljenost vozil z avtomatsko - ročnim gasilnim sistemom (npr. v Egiptu imajo to urejeno že nekaj časa), vendar se zaveda, da je treba pred tem narediti še veliko.

Jožef Maučec s podjetja Požarna varnost Jeromel s.p., kjer se ukvarjajo s pregledi aktivne požarne zaščite, meni, da bi kazalo na začetku razmišljati o obvezni namestitvi avtomatsko – ročnih gasilnikov v gospodarskih vozilih, saj je začetek gašenja zelo pomemben. Na podlagi spremljanja učinkov bi lahko to idejo razširili na vsa vozila.

Komisija se je seznanila s problematiko požarne varnosti v vozilih.

Komisija pozitivno ocenjuje prizadevanja za povečanje požarne varnosti v vozilih, kar je v času, ko se nam prometna varnost poslabšuje (število smrtnih žrtev v prometnih nesrečah narašča), zelo pomembno, vendar v povezavi z objavljenimi podatki Statističnega urada Republike Slovenije o porabi sredstev v gospodinjstvih za leto 2010, da največji strošek predstavlja transport, ocenjuje, da je s stroškovnega vidika zelo pomembna cena vgradnje avtomatsko – ročnega gasilnega sistema. V tej težki finančni situaciji bi gospodinjstva težko prenesla dodatna finančna bremena.

Komisija predlaga, da Ministrstvo za infrastrukturo in prostor ter Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, vsako s svojega delovnega področja ponovno preučita sistem Argas ter podjetju Argas, d.o.o. v pisni obliki pojasnita, kakšne analize so potrebne pred morebitno spremembo zakonodaje v smeri obvezne opremljenosti vozil z avtomatsko – ročnim gasilnim sistemom oziroma pojasnita razloge za nasprotovanje temu projektu.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.

Poslano:

- Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Ministrstvo za obrambo – Uprava RS za zaščito in reševanje
- Javna agencija RS za varnost prometa
- Argas, d.o.o., Pot na Armes 40, 8281 Senovo
- Jožef Maučec, Požarna varnost Jeromel Gorazd, s.p., Na postajo 24, 2250 Ptuj
- Vilislav Nastran, VGS d.o.o, Koprška 96, 1000 Ljubljana